

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА

«Великий камінь»: вузол подвійного призначення у китайсько-білоруській співпраці

Характеристики продукту	Зміст
Тип продукту	Аналітична записка (відкритий документ для публікації)
Предмет	Індустріальний парк «Великий камінь»; спільне підприємство ATS (НАН Білорусі / AVIC) з виробництва БПЛА; оцінка співпраці у сферах подвійного призначення.
Дата	4 липня 2026 р.
Методологія	Записку підготовлено методом збору інформації з відкритих джерел та подальшого аналізу. Верифіковані факти (те, що прямо повідомляють офіційні джерела) відокремлено від аналітичних оцінок; оцінки марковано у тексті. Формулювання джерел передано у переказі; дослівне цитування не застосовувалося. Термін «подвійне призначення» позначає доведену цивільну і потенційну або реальну військову застосовність.
Джерела	Державні медіа та офіційні ресурси КНР (Сінхуа, Xinhua Silk Road, CGTN, Global Times, China Daily), державні та офіційні ресурси Білорусі (БелТА, president.gov.by, belarus.by, industrialpark.by, economy.gov.by, vpk.gov.by, nasb.gov.by). Повний перелік — у кінцевих виносках.

Ключові факти про індустріальний парк «Великий камінь»

- «Великий камінь» (китайсько-білоруський індустріальний парк) — спеціальна економічна зона площею 112 км² за ~25 км від Мінська, флагманський проєкт ініціативи «Один пояс, один шлях» у Європі та найбільший закордонний індустріальний майданчик КНР.¹
- Інвестиційні параметри парку: заявлені інвестиції резидентів — \$1,5 млрд (поч. 2025);¹⁸ фактично залучені — близько \$1 млрд, з ціллю щонайменше \$3 млрд протягом двох років від цільового горизонту адміністрації парку (2025–2027) та зростанням експорту товарів і послуг на 50%.¹²
- Виробництво безпілотних літальних апаратів — офіційно задекларований напрям діяльності парку.² Ключове спільне підприємство — СЗАТ «Авіаційні технології та комплекси» (eng.: Aviation Technologies and Systems, або ATS), створене у квітні 2018 р. Національною академією наук Білорусі (НАНБ) та китайською державною аерокосмічною корпорацією AVIC.³
- Продукція СЗАТ «Авіаційні технології та комплекси» публічно задекларована як така, що має цивільне позиціонування: агродрони, платформи для потреб МНС, автожири, комплекс стендових випробувань БПЛА.⁴

Зовнішні чинники, що мають розглядатися в поточному контексті

- Військова безпілотна тематика в Білорусі публічно артикулюється поза китайським треком: головними темами виставки «Національна безпека. Білорусь-2026» (Мінськ, 17–19 червня 2026, організатори — Держсекретаріат Ради безпеки та Управління справами Президента) були безпілотні технології,

протиція дронам і РЕБ; Держкомвоєнпром і 13 організацій його системи показали ударні безпілотні авіаційні комплекси, а російські виробники — ударні та розвідувальні системи.¹¹

- Українські безпілотні спроможності формують дзеркальний попит у регіоні. 26 травня 2026 р. командувач Сил безпілотних систем ЗСУ Роберт «Мадяр» Бровді публічно заявив про визначені «перші 500 цілей» на території Білорусі на випадок її вступу у війну.¹⁹ Українські досягнення у сфері БПЛА живлять наміри Мінська і Москви балансувати дзеркально; окремим перспективним напрямом стають дрони-перехоплювачі — на виставці в Мінську, зокрема, показано комплекс для перехоплення БПЛА середнього і важкого класу «Рокот».¹¹

1. Індустріальний парк «Великий камінь» у порядку денному зустрічі Сі Цзіньпіня та Лукашенка (Китай, 29 червня 2026)

У білоруському офіційному звіті про зустріч Лукашенко навів «Великий камінь» як приклад успішної співпраці Мінська і Пекіна, зазначивши, що лівова частка іноземних інвестицій у парку належить китайським компаніям, і додав: «Ми готові діяти в цьому напрямі».¹³ У тому ж контексті він подякував Сі за підтримку ініціативи «Років промислової кооперації» 2026–2027 і зауважив, що Білорусь використовує китайські технології в усіх сферах економічного розвитку.⁵

Сі Цзіньпінь, за офіційними публікаціями, охарактеризував відносини формулою «Китай і Білорусь — залізни друзі» та констатував, що вони перебувають на історичному піку;⁵ Лукашенко відповів, що саме про таку глобальну кооперацію сторони раніше говорили і, за його словами, навіть мріяли напередодні.¹³ Офіційний китайський виклад зустрічі (Сінхуа) прямо парк не називає, але фіксує «відчутний прогрес у ключових проектах співпраці» і якісну кооперацію в межах ініціативи «Один пояс, один шлях» - флагманом яких у двосторонньому контексті є саме «Великий камінь».¹⁴

Підсумкові повідомлення зустрічей такого рівня є жорстко відредагованими текстами, де кожна конкретика — свідомий вибір. На тлі переважно рамкових формулювань (стратегічна комунікація, суверенітет, багатосторонні механізми) «Великий камінь» — одна з небагатьох названих конкретних тем у білоруському викладі.¹³ Це індикатор того, що парк лишається пріоритетним інструментом двосторонніх відносин; у поєднанні з пріоритетом «безпілотні системи» на 2026–2027 рр. це підвищує значущість та важливість моніторингу в подальшому саме цього майданчика.

2. Напрямок безпілотних систем

2.1 Спільне підприємство ATS

У квітні 2018 р. резидентом парку стало білорусько-китайське спільне підприємство СЗАТ «Авіаційні технології та комплекси» (ATS) з мандатом на розробку і виробництво БПЛА.⁸ Аналітично вирішальною деталлю є склад його засновників.

Білоруський засновник — Національна академія наук Білорусі (НАНБ), державна наукова установа, яка водночас задіяна у стратегічних програмах. Зокрема, НАНБ є державним замовником Білоруського космічного апарата (БКА, супутник дистанційного зондування Землі, на орбіті з 22 липня 2012 р.), а підпорядковане їй УП «Геоінформаційні системи» — національний оператор супутникової системи; БКА функціонує у складі спільної російсько-білоруської орбітальної групи ДЗЗ.²⁰ Ця подвійна роль НАНБ

(цивільно-промисловий і стратегічно-військовий треки) знижує надійність суто цивільного прочитання її участі в дронівому напрямі.

Китайський засновник — AVIC (Aviation Industry Corporation of China), найбільша державна аерокосмічно-оборонна корпорація КНР. За викладом білоруських державних медіа, AVIC — виробник військової та цивільної авіації (винищувальні і транспортні типи) зі спеціалізацією на авіоніці, безпілотних літальних апаратах і тренажерах, з оборотом, порівняним із Boeing та Airbus.³ Отже, китайським партнером флагманського дронівому підприємства парку є державний аерокосмічно-оборонний гігант, чиї ключові компетенції охоплюють військові БПЛА, а не суто цивільна компанія — це прямий канал передачі відповідних технологій і ноу-хау.

Локація СП — індустріальний парк «Великий камінь» (СЄЗ) із преференційним податково-митним режимом і доступом до ринку ЄАЕС; час створення (квітень 2018 р.) передує пріоритету «безпілотні системи» 2026–2027 рр. приблизно на вісім років, тобто напрям розвивається задовго до його недавньої публічної інституціоналізації.

2.2 Публічно задекларована продукція (цивільне позиціонування)

- Мультироторні та гібридні БПЛА літакового типу, у партнерстві з провідними виробниками дронів, із власними напрацюваннями в електроніці та ПЗ.⁴
- Агродрони та платформи для потреб Міністерства надзвичайних ситуацій.⁶
- Автожири (мала пілотована авіація).⁴
- Власний комплекс стендових випробувань БПЛА для вхідного/вихідного контролю апаратів і бортового обладнання.⁴

2.3 Останні події та інституційна рамка

Близько 2 липня 2026 р. китайська делегація відвідала Білорусь для розширення співпраці у сфері безпілотних технологій; білоруська сторона заявила про готовність до широкої кооперації — від нових матеріалів до практичного застосування дронів; у «Великому камені» було продемонстровано виробництво агродронів.⁶ Хронологічно це узгоджується з профільним пріоритетом двостороннього порядку денного.

Ідеться про домовленість, за якою Білорусь і Китай оголосили 2026–2027 роки «Роками промислової кооперації». Це рамковий двосторонній формат із трьома публічно визначеними пріоритетними секторами: мікроелектроніка і приладобудування; **безпілотні системи**; медицина.⁵ Таким чином, безпілотний напрям отримав статус офіційно закріпленого пріоритету міждержавної промислової співпраці, а не лише окремих комерційних проєктів; «Великий камінь» із наявним дронівим виробництвом є природним майданчиком його реалізації.

3. Оцінка подвійного призначення

Безпілотний напрям співпраці через вузол послідовно позиціонується як цивільний (сільське господарство, надзвичайні ситуації). Відкриті джерела не підтверджують виробництво або розробку військових БПЛА у парку. Водночас три чинники вказують на те, що він може бути вузлом для спільної розробки та виробництва виробів подвійного призначення:

Чинник	Оцінка
Походження ATS від AVIC	Китайський партнер — державна аерокосмічно-оборонна корпорація, до ключових компетенцій якої належать військові БПЛА; це прямий канал передачі технологій і ноу-хау.
Взаємозамінність компонентів	Планери, автопілоти, польотне ПЗ і випробувальний комплекс за своєю природою придатні як для цивільного, так і для військового кінцевого застосування.
Подвійна роль НАНБ	Білоруський партнер перебуває на перетині цивільно-промислового і стратегічно-військового треків (супутникові програми, державні НДДКР), що знижує надійність суто цивільного прочитання.

Додатковий чинник контексту: задокументований попит білоруського військового відомства на безпілотні та протидронові спроможності (розд. «Зовнішні чинники») створює внутрішнього потенційного кінцевого користувача для продукції й компетенцій, що формально розвиваються в цивільному контурі.

[ОЦІНКА] Ми оцінюємо як **дуже ймовірне** те, що вузол у «Великому камені» має приховане військово-промислове спрямування незалежно від публічно заявленого цивільного призначення та відповідного маркування. Це — аналітична оцінка: будь-яке подальше твердження про військове виробництво має спиратися на ідентифікацію конкретних військових платформ, кінцевих користувачів або контрактів, чого поточний масив відкритих джерел не надає.

4. Оцінка російського залучення до китайсько-білоруської співпраці через БПЛА вузол парку

[ОЦІНКА] Так само як **дуже ймовірне** ми оцінюємо приховане залучення Росії до китайсько-білоруської співпраці через БПЛА вузол парку. Підстави: стан стратегічних відносин у трикутнику КНР — РФ — Білорусь; політичний контроль над РБ з боку Росії та їхня спільна оборонна рамка Союзної держави, чинну Військову доктрину якої Путін і Лукашенко затвердили у листопаді 2021 р., а на Вищій Держраді у грудні 2024 р. доповнили Концепцією безпеки і договором про гарантії безпеки;²¹ спільний інтерес трьох держав у розвитку сучасних безпілотних систем; а також контекст виставки «Національна безпека. Білорусь-2026», де безпілотну складову формували переважно російські виробники (Ростех, «Калашников»).¹¹ Наявна російсько-білоруська кооперація НАНБ у супутниковій сфері²⁰ є додатковим індикатором того, що стратегічні науково-технічні проєкти Мінська рідко лишаються поза російською участю. Це — аналітична оцінка; прямих відкритих підтверджень російської участі саме в дронівому вузлі парку наразі немає.

Джерела

1. Офіційний портал Республіки Білорусь, «Great Stone Industrial Park» — профіль, правовий режим, стимули: belarus.by/en/business/business-environment/industrial-park-great-stone; Міністерство економіки Республіки Білорусь: economy.gov.by/en/china-belarus-industrial-park-en/
2. Офіційний портал Республіки Білорусь, номенклатура виробництва парку (у т.ч. БПЛА): belarus.by/en/business/business-environment/industrial-park-great-stone
3. БелТА, «Belarus-China aviation company set up in Great Stone industrial park» (про створення СП НАНБ–AVIC, профіль AVIC), 6 квітня 2018 р.: eng.belta.by/economics/view/belarus-china-aviation-company-set-up-in-great-stone-industrial-park-110726-2018/

4. Офіційний портал Республіки Білорусь, «Aviation technology company presentation in China-Belarus industrial park Great Stone» (продукція ATS, випробувальний комплекс): belarus.by/en/business/business-news/aviation-technology-company-presentation-in-china-belarus-industrial-park-great-stone_i_123280.html
5. News.by, «Belarus and China Declare 2026-2027 Years of Industrial Cooperation» (пріоритети: мікроелектроніка і приладобудування, безпілотні системи, медицина), липень 2026 р.: news.by/eng/news/prezident/belarus-and-china-declare-2026-2027-years-of-industrial-cooperation
6. БелТА, «Belarus and China to boost cooperation in unmanned technologies» (візит китайської делегації, демонстрація виробництва агродронів у «Великому камені»), липень 2026 р.: eng.belta.by/society/view/belarus-and-china-to-boost-cooperation-in-unmanned-technologies-182752-2026/
7. Офіційний портал Республіки Білорусь, «Great Stone park: Why Belarus needs Chinese technologies» (кластерна структура, економічні показники), червень 2025 р.: belarus.by/en/press-center/news/great-stone-park-why-belarus-needs-chinese-technologies_i_0000192463.html
8. Сінхуа, «Drones, solar cells to be produced in China-Belarus industrial park» (реєстрація ATS як резидента з мандатом на розробку і виробництво БПЛА), 13 квітня 2018 р.: xinhuanet.com/english/2018-04/14/c_137109584.htm
9. China Daily, «Local ties anchor China-Belarus forum's 43 cooperation deals in Gansu» (43 угоди; сфери: інвестиції, торгівля, наука і технології, освіта, субнаціональна співпраця), 2 липня 2026 р.: chinadaily.com.cn/a/202607/02/WS6a460b33a310986e2b4632cb.html
10. News.by, «Belarus and China Launch New Era of Regional Cooperation» (два нових резиденти «Великого каменю»); виступи першого віцепрем'єра М. Снопкова в Ганьсу: eng.belta.by/economics/view/snopkov-outlines-belarus-china-partnership-priorities-at-gansu-forum-182678-2026/
11. Офіційні матеріали виставки «Національна безпека. Білорусь-2026» (Мінськ, 17–19 червня 2026): belarus.by/ru/government/events/mezhdunarodnaja-vystavka-natsionalnaja-bezopasnost-belarus-2026-otkryvaetsja-v-minske_i_0000215055.html; БелТА: belta.by/society/view/mezhdunarodnaja-vystavka-natsionalnaja-bezopasnost-belarus-2026-otkryvaetsja-v-minske-786636-2026/; деталі експозиції (комплекс перехоплення БПЛА «Рокот»; російські системи): belpro.com/nacziionalnaya-bezopasnost/; участь понад 120 компаній з Білорусі, РФ і КНР, лазерна рушниця проти БПЛА: grodnoptv.by/index.php/novosti/item/29811-
12. Реєстр резидентів індустріального парку «Великий камінь» (офіційний сайт адміністрації парку; там само — дані про залучені інвестиції ≈\$1 млрд і ціль ≥\$3 млрд з приростом експорту товарів і послуг на 50%), станом на 4 липня 2026 р.: en.industrialpark.by/rezidenty/
13. Офіційний портал Президента Республіки Білорусь, звіт про робочу зустріч із Головою КНР Сі Цзіньпінем (згадування «Великого каменю», подяка за «Роки промислової кооперації»), 29 червня 2026 р.: president.gov.by/en/events/rabosaa-vstreca-s-predsedatelem-knr-si-czin-pinom; також belarus.by/en/press-center/news/lukashenko-meets-with-xi-jinping-during-visit-to-china_i_0000215757.html
14. Сінхуа, офіційний виклад зустрічі Сі Цзіньпіня з О. Лукашенком («відчутний прогрес у ключових проєктах співпраці», кооперація в межах «Поясу і шляху»), 29 червня 2026 р.: english.news.cn/20260629/1a9abb765df040b0a9c517671dcbdd2b/c.html
15. CGTN, «Ask China: China's largest overseas business park is open to the world» (найбільший закордонний торгово-економічний проєкт КНР; прототип — парк Сучжоу; девелопер CAMCE), квітень 2017 р.: news.cgtn.com/news/3d6b444d33597a4d/index.html
16. Global Times, «From 'piece of white paper' to 'shining new city': China-Belarus Industrial Park keeps thriving despite geopolitical shock» (114 підприємств станом на серпень 2023 р.; переорієнтація на ЄАЕС/ШОС; юаневі розрахунки), вересень 2023 р.: globaltimes.cn/page/202309/1297803.shtml
17. Xinhua Silk Road: «China-Belarus Industrial Park: the weight of the Great Stone» (найбільший проєкт іноземних інвестицій у Білорусі): en.imsilkroad.com/p/304622.html; «...Great Stone gains status of special economic zone in Belarus» (статус СЕЗ з грудня 2018 р.): en.imsilkroad.com/p/127503.html
18. БелТА, «China-Belarus Industrial Park Great Stone welcomes 30 new residents in 2024» (144 резиденти; заявлені інвестиції \$1,5 млрд; 15 500+ запланованих робочих місць; динаміка показників 2024 р. за даними Мінекономіки),

лютий 2025 р.: eng.belta.by/economics/view/china-belarus-industrial-park-great-stone-welcomes-30-new-residents-in-2024-165646-2025/

19. Заява командувача Сил безпілотних систем ЗСУ Р. Бровді про «500 цілей» у Білорусі, 26 травня 2026 р.: news.liga.net/ua/war/news/500-tsiley-vzhe-na-olivtsi-komanduvach-sbs-zasterih-bilorus-vid-uchasti-u-viyni; [NV — nv.ua/ukr/ukraine/events/ukrajina-viznachila-500-ciley-u-bilorusi-u-razi-vstupu-lukashenka-u-viynu-zayaviv-madyar-50611153.html](https://nv.ua/ukr/ukraine/events/ukrajina-viznachila-500-ciley-u-bilorusi-u-razi-vstupu-lukashenka-u-viynu-zayaviv-madyar-50611153.html)
20. Національна академія наук Білорусі (офіційний сайт), «Білоруський космічний апарат — сім років на орбіті» (НАНБ — держзамовник БКА; спільна російсько-білоруська орбітальна група Д33): nasb.gov.by/rus/news/9414/; УП «Геоінформаційні системи» — національний оператор: gis.by/ru/news/453
21. Затвердження Військової доктрини Союзної держави РФ і Білорусі (листопад 2021 р.): [РИА Новости — ria.ru/20211104/doktrina-1757731845.html](https://ria.ru/20211104/doktrina-1757731845.html); Концепція безпеки і договір про гарантії безпеки Союзної держави (Вища Держрада, грудень 2024 р.): [Виконком СНД — eccis.org/news/28670/](https://eccis.org/news/28670/)

Про документ. Аналітична записка підготовлена Центром безпекових досліджень «СЕНСС» (Center for Security Studies «CENSS») як відкритий документ для публікації. Оцінки відображають позицію аналітиків і можуть уточнюватися з появою нових даних.